

завдяки залученню іноземних студентів яких приваблює досить висока якість вищої освіти у поєднанні з невисокою (за середньоєвропейськими показниками) сплатою за навчання. Угорські ЗВО не мають обмежень щодо участі в освітніх програмах ЄС. Зокрема, було запущено програму «Szchenyi 2020», яка передбачає фінансування ЄС та включає в себе галузь освіти.

Українсько-угорське співробітництво у сфері освіти відбувається у таких напрямках: взаємодія між Міністерством освіти і науки України та Міністерством людських ресурсів Угорщини; пошук, встановлення і налагодження зв'язків та розвиток співробітництва між українськими і угорськими навчальними закладами різних ступенів акредитації та фахової спрямованості; залучення українських студентів і молодих спеціалістів до участі у конкурсах на отримання стипендій з метою навчання у вищих навчальних закладах Угорщини та інших країн Європейського Союзу; забезпечення освітніх потреб української національної меншини в Угорщині та угорської національної меншини в Україні. Доктори і кандидати історичних, філологічних, фізико-математичних наук колишнього СРСР і незалежної України можуть викладати у ЗВО Угорщини без нострифікації за умов досконалого володіння угорською мовою з отриманням відповідного сертифікату та високого фахового рівня.

А.С. Инюхина, преп. (ХГУПП, Харьков)

РУССКИЙ ЯЗЫК В ПОЛИКУЛЬТУРНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПАРАДИГМЕ

В связи с пониманием процесса обучения иностранных студентов как процесса межкультурной коммуникации в последние годы наблюдается повышенный интерес к проблемам межкультурного взаимодействия преподавателей, украинских и иностранных учащихся в пространстве украинских вузов. Необходимо констатировать, что групповая форма обучения является ведущей при организации учебного процесса в вузах Украины, в том числе и в практике обучения русскому языку как иностранному.

Реальность современных украинских вузов такова, что в большинстве случаев невозможно сформировать группы моноязычные или мононациональные, более частая ситуация подразумевает работу преподавателя в полиэтнической учебной группе.

В отечественной педагогической и методической литературе можно встретить различные термины, используемые для обозначения

учебной группы в состав которой входят учащиеся, приехавшие из разных стран и владеющие различными родными языками: «мультиязычная группа» (Азимов, Щукин), «мультинациональная», «поликультурная» и т.п.

Любой иностранный учащийся, приехавший на учебу в Украину (инокультурную среду) подвергается адаптации. Русский язык в подобной ситуации вступает как интегрирующий фактор: с одной стороны, он является объектом изучения, с другой – инструментом познания окружающей среды и адаптации к ней.

Прослеживая взаимодействие компонентов внутри педагогической системы, можно выделить ряд трудностей, возникающих в работе с полиэтнической учебной группой.

Языковые трудности: у учащихся из разных стран возникают различные трудности в освоении фонетической системы русского языка. Преподаватель, как минимум, должен иметь представление об особенностях того или иного национального контингента. В зависимости от состава группы можно использовать национальноориентированные вводно-фонетические пособия или индивидуализировать занятия по фонетике.

Грамматическая система русского языка так же требует пристального внимания: носители разных языковых систем сталкиваются с различными проблемами при изучении грамматических категорий русского языка. Например, для китайских учащихся очевидно будет сложным усвоение категорий рода, числа, падежа у имен существительных, а для арабских студентов эти же категории не вызывают трудности в осмыслении, необходима лишь тренировка конкретных лексико-грамматических единиц.

С позиций *лингвокультурной адаптации* при работе с лексикограмматическим материалом необходимо:

1) использовать систему вариативных лексических и грамматических упражнений, направленных на выработку и коррекцию навыков и умений употребления слов, форм слова, грамматических конструкций и т.п. в русском языке и ориентированных на определенный этнический контингент внутри полиэтнической группы;

2) работать над безэквивалентной лексикой русского языка, актуальной для того или иного этнического контингента.

Трудности, связанные с *культурно-ценностным аспектом*. В случае работы с полиэтнической группой преподаватель сталкивается с представителями разных культур, имеющими различные ценностные, этикетные установки. Особого внимания со стороны преподавателя требуют вопросы религии, конфессиональных различий, системы гендерных ролей.

Особая роль в осуществлении учебного процесса в полиэтнической группе в практике обучения русскому языку иностранных учащихся отводится преподавателю русского языка как ретранслятору и интерпретатору русской лингвокультуры и русскому языку как инструмента интеграции и коммуникации. Вмещение в одной группе учащихся, например, из Китая, Вьетнама, где традиционно крайне уважительное отношение к учителю, строгое соблюдение дистанции между учителем и учеником, и учащихся из Западной Европы – где, особенно на современном этапе, учитель является скорее партнером, управляющим учебным процессом, но никак не абсолютным авторитетом.

Основная цель поликультурного образования в этом случае – формирование студента, осознающего, с одной стороны, собственную этническую идентичность, с другой – обладающего поликультурной и межкультурной компетентностью, готового к продуктивному взаимодействию с представителями иных этносов как в учебной, так и в профессиональной деятельности.

Н.А. Кобилко, канд. філол. наук, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ТРУДНОЩІ РЕДАГУВАННЯ НАУКОВИХ ТЕКСТІВ ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Науково-технічний текст – одиниця наукової комунікації, учасники якої виконують когнітивні функції, послідовно нагромаджують і відтворюють інформацію. Попри велику кількість наукових розвідок, існують труднощі з визначенням того, що ж є вагомим у науковому й технічному середовищі – усне чи письмове мовлення. До науково-технічної літератури належать монографії, статті, патенти, технічні довідники.

На думку О.Б. Гургули та В.Д. Мельник, особливостями науково-технічної літератури є точність і стислість вираження думки, а також суворі логічна послідовність і повнота висловлення. Науковий текст – це насамперед міркування дослідника, які він викладає, використовуючи змістовно-композиційні елементи в певній послідовності. Як стверджує І.В. Холявко, «мислення автора, який створює науковий текст, не завжди є гармонійним і може охоплювати не весь процес породження тексту, тобто й зміст, і форму». Відповідно між текстовими одиницями спостерігаються відхилення логіко-семантичних відношень. Дослідниця М.В. Прихода до найскладніших проблем редагування відносить якість авторського тексту. На практиці